

Naligiimmik pinninneq - maani naami?

Nunatta inui 56.000-ingajaapput. Ilavut 6.000-it nunatta avataani inuunngorsimasuupput. Danmarkimiusinnaavoq, kisianni aamma nunarsuup sinnerani, taamaakkaluartoq tamakku nunatta inui pillugit kisitsisitigut takussutissami annertunngillat. Inuit tamakku assigiinngissinnaapput suaassutsimikkut, immikkut inuiaassutsimikkut, inuiattut allaassutsimikkut, qalipaaticimikkut aamma suaassutsikkut sorlermut samminikkut. Aama allaanerusumik upperisaqartuusinnaapput, naalackersuinikkut isiginnittaaseqarsinnaallutik imaluunniit allaanerusumik isiginnittaaseqarsinnaallutik, oqaatsitigut assigiinngissinnaallutik, inuttut innarluuteqartuusinnaallutik imaluunniit inoqataanermikkut assigiinngitsumik pilerfeqartuusinnaallutik. Qulaani ilisarnaatit taagorneqartut inuttut ataatsimuulersippaatigut peqatigalugulu assigiinngilersilluta, tamaannerillu arlaqaqaat naaffeqanngiusarlutillu.

Nunat tamalaat akornanni pisussaaffivut, ilaatigut allaganngortinneqarsimasut inuit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutini nunatsinnut atuuttuni, naapertorlugit immikkoortitsineq pinaveersimaneqassaaq

aamma isumannaassavarput nunami maani innuttaasut naligiimmik pineqassasut. Isumaqatigiissutimmi erseqqissarpaat, assigiinngisitsineq tunngaveqartoq suaassutsimik, inuiattut allaassutsikkut, qalipaaticimikkut, oqaatsitigut, upperisarsiornikkut, naalackersuinik allatulluunniit tunngaviumik isummernikkut, nunami inuini imaluunniit inoqataanermi pilerfeqarnikkut, nunami inuianilu ikinnerussuteqartunut atuumassuteqarneq, pigisaqassuseq, inuunngorsifigimasaq, inuttut innarluuteqarneq imaluunniit suiassutsimi sorlemut sammeneq pinaveersimatinniarneqassapput. Tamakkuli immikkuullarissutit tamakkeruminaapput. Tassa imaappoq pissutsitigut allatigut naligiinngitsumik pinninnerit tassaasinnaapput immikkoortitsinerit.

Kalaallit Nunaannut piumasaqaataavoq immikkoortitsineq pinaveersaarneqaassasoq akiorniarneqassasorlu, assigitillugulu immikkoortitsinerup sinnerinut sukumiisumik iliuuseqarnissaq. Tamanna pivisunngussappat inatsisiliortoqartariaqarpoq immikkoortitsinerimik inerteqquteqartumik. Inatsit malinneqanngippat, sukumiisumik illersugaanissamik piumasaqaat imaqarpoq unioqqutitsineq arlalinnik kinguneqartinneqartassasoq, aamma periarfissiissuteqartariaqartoq

qulanaarisumik malinninnissamik aamma immikkoortitaasup pisinnaatitaaffiinik isumannaarisumik. Taamatut periarfissiissut atulertoruminartuusariaqarpoq periarfissiissut innuttaasumut pisariitsuusariaqarput.

Taamatut illersugaanerup ilai maanna pigereerpavut. Assersuutigalugu pinerluttulerinermik inatsimmi § 100-p ilaatigut inerteqqutigai inuiattut allaassuseq, ammip qalipaataa, nunap inuisalu imaluunniit immikkut inuiaassutsimik pilerfeqarneq, upperisaqarneq imaluunniit suaassutsikkut sumut sammiveqarneq asissuisumik nikanarsaataasumillu oqaatiginninnerit. Kingunerissavaami pinerluttaalisitsinikkut eqqartuussisarnermi pineqatissinneqarneq amerlanertigut akiliisitaanikkut, naalagaaffimmut nakkartitassatut, aamma saqitsaanermik kinguneqartitsineq taarsissummik akiliisitaanikkut. Suliaqarfissaq alla tassa pisortatigut immikkoortortat innuttaasunik pinninnerat. Pisortatigut immikkoortortat tamanut atuuttumik naligiimmik pinnittusaaanermik tunngavimmik malinnittusaaapput, kisianni sulianut naapertuutinningsumik naligiinngitsumik pinninneqarpat, aalajangiineq atuuttusaaqunnaassaaq. Innuttaasoq ombudsmandimut naammagittaalliorsinnaavoq, pisortatigullu immikkoortortap ombudsmandip aalajangigaa malikkajuppaat.

Taamaangippat suliaq eqqartuussisunut ingerlatinneqarsinnaavoq. Suliffimmit soraarsitaagaanni, assersuutigalugu upperisaqarneq pissutigalugu, tassaasinnavoq suliamut tunnganngitsumik soraarsitsineq atorfiliuneq pillugu inatsimmi pineqartoq. Kiisalu angutit arnallu naligiissitaanissat pillugu inatsimmi inerteqqutaavoq suaassuseq tunngavigalugu toqqaannartumik toqqaannangitsumillu naligiimmik pinninnginneq. Inatsit aamma imaqarpoq akiliisitsinissamik taarsiissitsinissamillu. Atorfiliuneq pillugu inatsimmi suliamut tunngassuteqanngitsumik soraarsitsinermi taarsiiviginninnerup akerlianik aalajangersagaqanngilaq taarsissutissap qanoq annertutiginissaanik. Taamaattumik suliamik tunngaveqanngitsumik soraarsitsineq pineqartup suaassusianik tunngavigilagaq assersuutigalugu inummik innarluutilimmik suliamut tunnganngitsumik soraarsitsinermut naleqqiullugu annilaarnarneruvoq.

Immikkoortitaannginnissamik illersuinissaq sammineqartillugu suli erseqqippoq immikkoortitsinissat ulorianaataasinnaasut inatsimmi ilagitinneqanngimmata. Upperisat pillugu suliffinnit soraarsitaaguit, ingerlaannartumik illersuutissaqanngilatit inatsisikkut aalajangersakkamik imaluunniit taarsiivigitinnissamik, atorfiliuneq pillugu

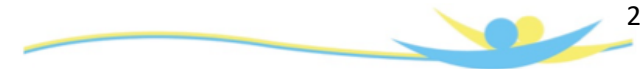
inatsimmi imaluunniit isumaqatigiissutit malillugit ilaasortaangikkuit. Suliffimmi namminersortumi atorfimmu qinnuteqaammik itigartitaaguit, marlunnik oqaaseqannginnerit pillugu, naak oqaatsit suliamut immikkut pingaaruteqanngikkaluarpatat, imaluunniit ukioqqortussutsit tungavigalugu, inatsisitigut ilinnut illersuutissaqanngilaq. Diskotekimut isernissamut itigartitaaguit, aalajangersimasumik inuiaassutsit pillugu, imaluunniit diskotekip oqaatigippagu kaassuartaatilinnut inissaqanngitsoq, tamatumani aamma illersuutissaqanngilaq.

Tassa imaappoq, inatsisiliornikkut assigiinngitsumik pinninnermut illersuineq naammagintuunngilaq sukumiisuunanilu. Toqqaannartumik toqqaannangitsumillunniit immikkoortitaagaanni naammagitaalliorfissaqanngilaq taassanngikkaanni pisortatigut immikkoortortanut ombudsmandi imaluunniit politiit, pinerluttulerinermut inatsimmik unioqqutitsigaanni, aamma kikkut tamarmik innersuunneqartarput suliaq imminnut tunngasoq eqqartuussivinnut suliassanngorteqqullugu. Inatsimmik naligiimmik pinninnginnermik inerteqquteqartumik atoriatagassaqartinnani eqqartuussiviit kisimik naligiimmik pinninnginneq nalilertassavaat, pisoq malitassianut sulianut

atuumaanngitsunik inerteqquteqartunut ilagitinneqarpat. Eqqartuussisutigoortitsineq aamma aningaasanik naleqarsinnaavoq, akeqanngitsunmik suliamik ingerlatsisitsinnaanngikkani, sivilusarlunilu.

Taamatut inissisimaneq Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit naammagintarput isiginngilaat, Siunnersuisoqatigiillu, ilaatigut soorlu 2016-imi killiffik pillugu nalunaaruminni, Naalakkarsuisut kaammattorsimalugit iliuuseqatigullugit, taamaalilluni immikkoortitsinermut tamanut atuuttumik illersuutaasumik aamma naammagittaaliortarfissamik inatsisikkut pilersitsilluni.

Tamatumuuna inatsisiliornikkiut qularnaarneqassapput inuup inuttut ataatsitut pisinnaatitaaffii, aammali tunngavissillugu alakkaamalersinnaanngorlugu immikkoortitsinernik sunik innuttaasut nalaqartarnersut suliffiit iluini avataannilu. Maanna tamakkunani peratarsinnaanerit aamma qanoq pissuseqartumik qanoq annertuginersut alakkarterneqarsinnaanngilaq. Tamannarpiatq pissutaavoq inatsisiliorsimannngitsillugu sammisat ilaannaat pisortanit samminneqarsinnaapput. Taamatut inatsisiliorneq naammassineqanngippat Kalaallit Nunaata nunani tamalaani pisussaaffini

illuartisimaassavai, sulilu ajornerusumik
tamatta kikkut immikkoortitaasut
immikkoortitaasinnasullu qanoq
iliuuseqafinggilavut. Naak
immikkoortitsinerup kikkut tamaasa
eqqorsinnaagaluarai, allatigut inuiaqatigiinni
saannginnerusut arlalitsigut
eqqorneqarajunnerussapput, immaq
immikkut inuiaaneq pillugu
immikkoortinermiinnaangitsumik, immaqali
aamma inuttut innarlutteqarneq pillugu.

Naalakkersuisut Inatsisartullu ukiuni
kingullerni naligimmik pinninneq
siuarsarniarlugu arlinnik
suliniuteqarsimagaluartut, soorlu ilatigut inuit
inarluutillit illersuisusannik aamma Inuit
Pisinnaatitaaffii pillugit
Siunnersuisoqatigiinnmik pilersitsillutik,
Kalaallit Nunaanni innutaasut piviusumik
sukumiisumik immikkortitsinermut
illersugaanissaat suli ungasippoq.